

**SOSIAALI- JA TERVEYSALAN HENKILÖSTÖN RIITTÄVYYDEN JA SAATAVUUDEN
TILANNEKUVAN JA ENNUSTETYÖN ALATYÖRYHMÄ**

Aika	Ke 31.5.2022 klo 13.00-16.00		
Paikka	Microsoft Teams -kokous		
Osallistujat	Päivi Nygren, neuvotteleva virkamies, STM (pj.)		(-)
	Taina Mäntyranta, STM (pj. sij.)		(x)
	Tia-Maria Kirkonpelto, STM (pj. sij.)	(x)	
	<i>Jäsenet</i>		
	Liisa Larja, erityisasiantuntija, TEM	(x)	
	varajäsen: Minna Ylikännö, erityisasiantuntija, TEM	(-)	
	Anni Lausvaara, toiminnanjohtaja, Vanhustyön keskusliitto, HALI ry	(-)	
	varajäsen: Riikka Shemeikka, johtaja, Kuntoutussäätiö, HALI ry	(-)	
	Pirjo Tuominen, kehittämis- ja laatujohtaja, A-klinikka, HALI ry		(x)
	Pertti Mäkelä, tutkimuspäällikkö, JHL ry	(-)	
	varajäsen: Karoliina Bonfils, järjestelmäasiantuntija, JHL ry		(-)
)			
	Jonna Borgström, työmarkkinatutkija, Jyty ry	(x)	
	varajäsen: Keijo Hiltunen, sopimusasiantuntija, JHL ry	(-)	
	Jari Lipsanen, puheenjohtaja, Suomen Psykologiliitto, JUKO ry		(-)
	varajäsen: Anu Halonen, puheenjohtaja, Toimintaterapeuttiliitto, JUKO ry		(-)
)			
	Jukka Vänskä, tutkimuspäällikkö, Lääkäriliitto, JUKO ry	(x)	
	varajäsen: Heta Piirto, toiminnanjohtaja, Suomen Puheterapeuttiliitto, JUKO ry	(-)	
	Juho Ruskoaho, työmarkkinatutkija, KT	(x)	
	varajäsen: Niina Paakkonen, työmarkkinatutkija, KT	(-)	
	Riikka Krause, työmarkkinatutkija, KT	(x)	
	varajäsen: Tanja Vierula, työmarkkinatutkija, KT	(x)	
	Mervi Flinkman, työvoimapolitiittinen asiantuntija, Tehy ry	(x)	
	varajäsen: Ralf Sund, ekonomisti, Tehy ry		(-)
)			
	Jussi Salo, kehittämisjohtaja, SuPer	(x)	
	varajäsen: Leena Kaasinen, asiantuntija, SuPer	(-)	
	<i>Pysyvät asiantuntijat</i>		
	Juha Honkatukia, tutkimuspäällikkö, THL	(x)	
	Ilpo Hanhijoki, opetusneuvos, OPH	(x)	
	Jaana Laitinen, tutkimusprofessori, TTL	(x)	
	<i>Hyvinvointialueiden ja kuntien edustus</i>		
	Anne Markkula, HR kehittämisspäällikkö, Pirkanmaa	(x)	
	Johanna Bjerregård Madsen, henkilöstöjohtaja, Pohjois-Karjala		(-)
	Jari Petäjä, lasten ja nuorten palveluiden toimialajohtaja, HUS		(-)
	<i>Asiantuntijasihteerit</i>		
	Terhi Tevameri, toimialapäällikkö, Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointiala, Varsinais-Suomen TE-toimisto	(x)	
	Kutsuttuna Virve Jokiranta ja Maija Mannfolk, NHG		

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Päivi Nygrenin ollessa estynyt, lääkintöneuvos Taina Mäntyranta (STM) ja erityisasiantuntija Tia-Maria Kirkonpelto (STM) toimivat vuorotellen kokouksen puheenjohtajina. Taina Mäntyranta avasi kokouksen klo 13.00. Kokousjärjestystä hieman muutettiin siten, että ministeriryöryhmän terveiset käsiteltiin asiakohdan kolme jälkeen.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

3. Tietopohjan nykytilaa koskevan selvityksen yhteenveto ja tietoaineisto (13.10-14.30)

Maija Mannfolk

Maija Mannfolk NHG Finland Oy:stä esitteli selvityshankkeeseen kuuluvaa Excel-pohjaista tietopohjaa lyhyesti. Se tulee myöhemmin työryhmän käyttöön. Tietopohjassa hyödynnetään työssäkäyntitilastoa erillisellä tietopyynnöillä sekä TEM työnvälitystilastoa. Yhdistetty Excel-tiedosto on ensimmäinen versio, jonka käytettävyys ei ole optimaalinen vielä tässä vaiheessa, eikä sitä pidä ajatella lopulliseksi. Jatkossa on mietittävä yhdessä ministeriöiden kanssa, miten tästä versiosta edetään.

Datat ovat tietopohjassa omina välilehtinään. Optimaalisesti tiedot vietäisiin Power BI-versioon, mutta tässä ensivaiheessa käytetään Exceliä. Kun vuoden 2020 data valmistuu, se voidaan lisätä Exceliin, kun data tuodaan tiedostoon. Tämä on mahdollista tehdä esimerkiksi STM:n toimesta. Tiettyt käytetyt ammattiryhmät on valittu yhdessä alatyöryhmän työpajassa. Esitelty tietopohja tässä vaiheessa tulee vain alatyöryhmän käyttöön, sitä ei siis varsinaisesti julkaista.

Käydyssä keskustelussa tuotiin esille, että on hienoa, että ensiaskelia siihen suuntaan, että saadaan vähitellen rakennettua tietopohja sekä myös ennakointimalleja. Viime kokouksessa muutostekijöistä käytiin keskustelua. Ennustemallissa muutostekijät tulee huomioida. Kysyttiin, toisiko lisäarvoa, jos tietopohjaan olisi yhdistetty vielä laillistettujen ja nimikesuojattujen ammattilaisten määrä? Tietopohjaa pidettiin hyvänä, samalla on kuitenkin tunnistettava kehityskohteita. Tieto on tuotava useammasta lähteestä. ja tieto on juuri niin hyvää kuin lähdeaineiston tieto on. Jos Valviran tiedot yhdistetään tietopohjaan, on tiedoissa paljon yhteensovittamista, mutta se on mahdollinen toteutuskuorma. Työn pitäisi vähitellen johtaa myös ennustemalleihin. Eläköitymis- ja koulutustietoa tarvitaan, ja myös palvelutarpeen muutokset pitäisi yhdistää siihen.

Selvityshankkeen loppuraportin nimi ehdotettiin muutettavaksi esiselvitykseksi. Viimeistelytyötä tarvitaan vielä esimerkiksi käsitteiden yhdenmukaistamiseksi. STM:n ohjelmaa koskeville, avattaville internetsivustoille on tulossa tämä esiselvitys ja lisäksi linkkejä eri viranomaisten tilastotietolähteisiin. Myöhemmässä vaiheessa sinne voidaan mahdollisesti viedä myös eri tahojen tekemiä julkaisuja ja tietolähteitä. Esiselvityksen julkaisuasia on työn alla, ja esiselvitysjulkaisu on valmis jo ennen juhannusta. Ennen kesätaukoa myös ohjelman internetsivustot avataan.

Käydyssä keskustelussa tuotiin esille, että tietopohja on toteutettu nimikkeen perusteella, mutta tutkintotieto puuttuu taustalta. Lisäksi puuttuu työvoimareserviä

kuvaava tieto. Tietopohjan hyvinvointialuejako on saatu tietopyynnöillä. Excel tulossa tiimeriin, kun tekniset haasteet saatu ratkaistua. Tietopohja on kuitenkin tarkoitettu tässä kohdin vain alatyöryhmän jäsenille.

Kansainvälisiä tilastotietolähteitä tulossa myös ohjelman internetsivustoille. Tuotiin esille, että tarvitaan tulkintaohjeita, sillä eri maiden henkilöstörakenteet ja ammattilaistentyönkuvat eroavat huomattavasti toisistaan. Täytyy tietää, mitä verrataan ja mitä tilastoja käytetään. Tuotiin esille, että esimerkiksi lääkäreiden ja hoitajien ammattiryhmien osalta tulkintaohjeita tarvitaan.

On lisäksi tärkeää pohtia, millaisilla askelmerkeillä NHG:n esiselvityksen kanssa päästään konkreettisesti eteenpäin. STM:n johto lähestyy THL:ää työn käynnistämiseksi.

4. Hyvinvointialueiden ja yliopistosairaalan hyviä käytänteitä ja kehittämistarpeita henkilöstön riittävyttä ja saatavuutta koskevan tietopohjan osalta (14.30-15.30)

Anne Markkula

Pirkanmaan HR-kehittämisspällikkö Anne Markkula piti alustuksen teemasta: Henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden edistäminen tietopohjaa (ja tiedon hyödyntämistä) kehittäen. Teemaan liittyy kolme ilmiötä: henkilöstön saatavuus, riittävyys ja pysyvyys. Näihin kaikkiin liittyy tietotarpeita.

Palvelutarvelähtöinen työvuorosunnittelu on esimerkiksi tärkeä asia. Henkilöstömitoitus eroaa yksiköittäin toisistaan todella paljon, mikä asettaa ongelmia henkilöstön kuormitukseen ja palvelun laatuun. Konkreettisia toimenpiteitä on suunniteltu asteittain vuoteen 2025 mennessä, tähän liittyy mm. tietojärjestelmä uudistukset, vuosilomat, osaamisen määrittely sekä asiakasvirtojen tuominen samaan järjestelmään. Yksi esiinnoussut haaste: miten organisaation sisäiset lisätyöt ja ylityöt mahdollistetaan hyvinvointialueilla? Keskeistä myös työaikaergonomia ja työhyvinvointi, kuinka paljon voi työvuoroja toivoa, nykyisin puuttuu kytkös potilasvirtatietoihin. On suuri työ tehtävänä, että saadaan henkilöstövoimavaroja johdettua vaikuttavasti.

Toiveena on, että kansallisesti saataisiin vertailukelpoista tietoa myös alueiden välillä. Pirkanmaan tuloksia ollaan myös valmiita esittelemään. Tietoa tarvittaisiin eri alueilta esimerkiksi terveyskeskustasoisen toiminnan mitoituksista, avovastaanotto-toiminnan asiakasmääristä, henkilöstön käyttöä ja osaamista kuvaavista tiedoista. Lisäksi tiedon tulee kytkeytyä asiakas-, potilasturvallisuus- sekä työhyvinvointitietoon. Pirkanmaan esitys viedään tiimeriin.

Henkilöstökokemuksen ja työhyvinvoinnin tietopohjan kokoamisesta käytiin myös keskustelua. Mikä on tietopohja, jolla puhutaan kohdentamisesta, pysyvyydestä ja vaihtuvuudesta; tietopohjaan tarvitaan koko saatavuuden ja riittävyyden kokonaisuus. Menee limittäin myös hyvän työn edellytysten ohjelman kanssa.

5. Terveiset sote-ministerityöryhmän kokouksesta

Taina Mäntyranta (STM) kertoi terveiset sote-ministerityöryhmän kokouksesta. Siellä toivottiin, että olisi jo konkreettisemmalla tasolla, ja rahoituksesta keskusteltiin paljon. Kehysriihessä ei tullut lainkaan kirjausta ohjelmasta. Asia arvioidaan uudelleen TAL 2023 yhteydessä. Jatkorahoitus ohjelmalle täytyy varmistaa, sillä ohjelmalle ei ole vielä varmistettua rahoitusta. Tiedote on myös pohdinnassa, sillä liikellä on ollut myös väärää tietoa, että ohjelma olisi lopetettu.

6. Muut mahdolliset asiat

Osastopäällikkö Satu Koskela STM:stä on toivonut, että eri toimenpiteiden vaikuttavuutta voitaisiin arvioida. TEM:ssä vaikuttavuuden arviointia tehdään muilla toimialoilla. Erialaisten toimenpiteiden ennakoarviointia olisi hyvä tehdä. Taina Mäntyranta esitteli TEM:n vaikuttavuusarvioinnin pohjaa, jossa 4 kriteeriä. Se on esitetty alatyöryhmille ajan säästämiseksi ja jokainen alatyöryhmä täyttää arvioinnin. Taulukko lähetetään jälkikäteen tarkasteltavaksi tietopohja ja ennustetyön alatyöryhmän jäsenille. Mahdolliset huomiot tähän liittyen pyydettiin toimittamaan Päivi Nygrenille ja Terhi Tevamarelle sähköpostitse 3.6.2022 mennessä.

7. Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Seuraava kokous on 21.6.2022 klo 13.00-16.00, teams. Tällöin on sovittu alustus Virta-hankeesta. Puheenjohtajan sijaisena toiminut Taina Mäntyranta päätti kokouksen klo 15:08.